

במדבר פרק י"ז (תורגם אוטומטית)

Hebrew

תורגם אוטומטית

סיכום השיעור

סיכום: במדבר פרק יז — לאחר מחלוקת קרח ומבחן המטות

1. גורל המחנות של 250 האישי (יז, א-ה)

הטקסט: הפסוקים הפותחים משלימים את סיפור קרח מהפרק הקודם.

הסברים מרכזיים:

קרח, דתן ואבירם נבלעו בארץ — הם נעלמו לחלוטין מן הקהילה. אך 250 האישי שהקריבו קטורת ונשרפו באש עדיין היו גופותיהם נוכחות. הם נשארו "חלק מהקהילה" במותם, בדומה למושג "ויאסף אל עמיו" שמרמז על קבורה בין בני המשפחה. טענתם, במובן מסוים, עדיין הייתה נוכחת.

ה' מצווה על משה לומר **לא לעזור** (לא לאהרן) לאסוף את המחנות. פרט זה משקף כיצד אלעזר כבר היה נוטל על עצמו תפקידים כהונתיים — סימן לכך שסיפור זה שייך לחלק השלישי של ספר במדבר, שבו אלעזר עובר לתפקיד לאחר אהרן.

המחנות נעשו **קדושות** (כי קדשו). באופן קריטי, האנשים לא נהרגו מפני שקרבנותיהם נדחו כחולין. ההיפך הוא הנכון: מפני שהקטורת הייתה קדושה, הם נשרפו. המחנות לכן שומרות על קדושתן וצריכות לשמש מחדש למטרה אחרת.

החטא היה אישי (חטאי האנשים האלה בנפשותם) — הם חטאו נגד עצמם, לא נגד כל העדה. ובכל זאת הכלים הקדושים חייבים עדיין לשרת את המשכן.

המחנות מרוקעות לרקועי פחים לכסות את המזבח החיצון (מזבח החיצון). המזבח עמד במקום ציבורי הנראה לכל, מה שהופך את הכיסוי הזה **לאות ולזיכרון** קבוע — אזהרה שאיש זר לא יקריב קטורת. הפרק היה צריך להסתים כאן באופן גיוני.

תובנה: כמעט כל סיפור מסוג זה משאיר אחריו שריד פיזי כאות. הסיפור עצמו הוא אות, אך הזיכרון המוחשי מחזק את הלקח לאורך הדורות.

---

2. תלונת העם והמגפה (יז, ו-טו)

הטקסט: העדה מתלוננת למחרת; פורצת מגפה ונעצרת על ידי קטורת אהרן.

הסברים מרכזיים:

למרות השמדתו הדרמטית של קרח, העם **לא השתכנע**. הם האשימו את משה ואהרן: "אתם המתם את עם ה'". זה מהדהד את טענתו המקורית של קרח — כל העדה כולם קדושים — אז הריגת חלק מהם על רצונם לקדושה או לכהונה נראתה בלתי צודקת.

עיקרון מכריע עולה: הריגת מתנגדים אינה מוכיחה שאתה צודק. אפילו מיתות נסיות (בריאה יברא ה') אינן הוכחה מספקת — אנשים יכולים לנמק שצדיק כמו משה פשוט יש לו את הכוח לעשות ניסים. נדרש משהו נוסף.

ה' שוב מאיים בהשמדה מוחלטת (הרומו... ואכלה). משה ואהרן נופלים על פניהם, אך הפעם משה **אינו יכול להתפלל** עם הטיעון הקודם שלו (האישי אחד יחטא) מפני שהתלונה באה מכל העדה, לא ממסית אחד.

במקום זאת, משה משתמש ב***סגולה*** — הוא אומר לאהרן לקחת מחתה עם אש **מהמזבח** (באופן מובהק לא אש זרה), להוסיף קטורת, וללכת בין העם לכפר. אותה קטורת שהרגה את 250 האישי כעת **מצילה** את השאר. ההבדל: כאשר אהרן מבצע אותה בדרך הנכונה, היא מרפאה במקום להרוס.

אהרן ממש **עומד בין המתים ובין החיים**, יוצר מחסום עם הקטורת שעוצר את התפשטות המגפה — המתוארת כמעט כמחלה מדבקת העוברת מאדם לאדם. 14,700 מתים, בנוסף לקבוצת קרח ול-250.

---

3. מבחן המטות (יז, טז-כד)

הטקסט: ה' מצווה על מבחן חדש — שנים עשר מטות מונחים באהל מועד.

הסברים מרכזיים:

אפילו לאחר המגפה, טענת העם נמשכת. ה' לכן מעצב הפגנה **חיובית** במקום עונשית.

כל שבט (שבט) מספק מטה (מטה) — משחק המילים משמעותי, שכן מטה פירושו גם "מקל/שרביט" וגם "שבט", מאחר ושבט מיוצג באופן סמלי על ידי מטה המנהיג. שמו של כל נשיא נכתב על מטהו; שמו של אהרן עולה על מטה לוי.

המטות מונחים בין לילה לפני ה' באהל מועד. בבוקר, מטה אהרן **פרח, הוציא ציץ, ויגמול שקדים** — שלושה שלבי צמיחה. שקדים נבחרים מפני שהם גדלים במהירות, מה שמחזק את המהירות הנסית והחיוניות של האות.

הטקסט מתחלף בין השמות אהל מועד ואהל העדות — משה מניח את המטות באהל מועד אך נכנס לאהל העדות למחרת בבוקר. חילוף זה הוא מאפיין חוזר שראוי לשים לב אליו.

התובנה המרכזית: הריגת אנשים היא אות גרוע לחסד אלוהי. גרימת פרחים לצמוח — הפגנת חיים ויצירתיות במקום הרס — היא הוכחה הרבה יותר משכנעת לבחירה. זהו האות שסוף סוף ישקוט (והשקטי מעלי) את תלונות העם.

---

4. המטה כזיכרון קבוע (יז, כה-כו)

הטקסט: הוראת ה' לשמר את מטה אהרן.

הסברים מרכזיים:

בדיוק כפי שמחנות החוטאים רוקעו על המזבח כזיכרון ואות קבועה, גם מטה אהרן מוחזר לפני העדות כזיכרון מתמשך — אך זהו האות *היפה* יותר, אות של חיים במקום מוות.

המטות האחרים מוחזרים לבעליהם, אך מטה אהרן שפרח בנס נשמר למשמרת לאות לבני מרי — משומר כאות למורדים.

המטרה היא במפורש מגינה: כדי שלא יתלוננו שוב ולא ימותו. ה' עוזר לעם להימנע מתלוננות קטלניות עתידיות. התקרבות למשכן ללא הרשאה היא קטלנית, כפי שהוכח שוב ושוב, אז אות זה משמש גם כאזהרה וגם כאישור שאהרן נבחר.

משה מבצע את הוראות ה' בדיוק.

---

5. הערות מבניות

חלוקת הפרקים שגויה בשני מובנים. ראשית, ההפסקה הטבעית צריכה לבוא אחרי פרשת המחנות (יז, ה), שמסיימת את סיפור קרח עצמו. מה שבא אחר כך — התלונה, המגפה ומבחן המטות — מהווה קשת סיפורית חדשה, אם כי היא רציפה מבחינה נושאת. ההתקדמות היא: (1) עונש קרח, (2) זיכרון המחנות, (3) העם נשאר לא משוכנע, (4) מגפה והצלה בקטורת, (5)

שנית, שני הפסוקים האחרונים של פרק יז שייכים למעשה מבחינה נושאית לפרק הבא, שכן הם מציבים שאלה שהפרק הבא עונה עליה. הם יטופלו בדיון על הפרק הבא.

ההוכחה החיובית של המטה הפורח. כל שלב מסלים מפני שההפגנה הקודמת לא הייתה מספקת.

תמלול מלא

במדבר פרק יז: המחנות, המגפה ומטה הפריחה

המשך ממרד קרח

כפי שדיברנו אתמול, זה באמת המשך של הסיפור. אז הרשו לי לסיים את החלק האחרון של הסיפור הקודם ואז יש עוד חלק שבאמת אם מישוה היה רוצה לעשות חתך אז הוא היה צריך לחתוך אחרי החלק הזה.

אז מה שיש לנו זה ככה. זכרו שקרח ומשפחתו ודתן ואבירם ומשפחותיהם, כולם נבלעו לתוך האדמה. האדמה נפתחה ובלעה אותם. אז זה דבר אחד ונראה שזה סוף הסיפור. אז הם אבדו מהקהילה. הם לא חלק מהעולם יותר. במובן מסוים אפשר לומר שזה מאוד ברור. אתה מסתכל מסביב, אתה רואה שהוא לא כאן. אז אתה רואה שזה מה שקרה עם קרח.

אבל עכשיו 250 האנשים שניסו להיות כהנים ונשרפו, הם עדיין כאן. גופותיהם עדיין כאן. הם לא ירדו חיים לשאול. גופותיהם עדיין כאן. אז הם עדיין חלק מהקהילה במובן מסוים. כפי שאנחנו רואים, כשאתה נאסף אל עמך, אל משפחתך, זה מה שקורה כשאתה מת, כשאתה נקבר עם משפחתך וכן הלאה. אז האנשים האלה נקברו עם משפחתם. זה לא אומר שהם נקברו אבל אנחנו מניחים שהם נקברו איפה שהעם עשה עם משפחותיהם, גופות במדבר. הם לא אבדו. אז הם עדיין בסביבה. במובן מסוים הטעונו שלהם עדיין כאן.

הציווי לאסוף את המחנות

אז לכן יש מצווה מיוחדת, המשך מיוחד, לא מצווה אבל באמת סוף הסיפור להראות מה קורה עם זה, שאנחנו עושים מזה איזשהו סימן דרך, איזשהו מסר חשוב מאוד, הדברים, לכל הדורות לדעת שהאנשים האלה הפסידו. וזו מצווה מיוחדת.

וידבר ה' אל משה והוא אומר לו לומר לאהרן, סליחה אלעזר, בן אהרן. אהרן הוא הכהן הגדול. הוא לא מתערב אבל אלעזר, כפי שאנחנו רואים מאוחר יותר, הוא גם אחד הדברים שבהם הסיפור הזה כבר חלק מהחלק השלישי של ספר במדבר שבו אלעזר הופך להיות הכהן אחרי אהרן. אהרן היה כבר זקן, אולי אלעזר כבר היה לוקח על עצמו תפקידים, דברים תפקודיים, לפחות דברים שאנחנו צריכים עבודה. אלעזר היה מטפל.

קדושת המחנות

הוא אומר, קח את המחנות, קח את הכלים, הדברים שבהם הם הביאו את הקטורת שלהם, זרוק את האש. אש פירושה כאן, לא ממש אש, נכון? זה אומר גחלים או מה שהאש נמצאת בתוכו. זרוק את זה, פזר את זה, כי המחנות האלה נעשו קדושות, הן התקדשו, הן נעשו קודש, הן ניתנו למשכן, הן ניתנו לקטורת.

אז העובדה שהם נשרפו היא בגלל שהם היו קדושים. זה לא שהקודש האלה לא התקבלו ולכן הקודש שלהם הוא סוג של חילוני, זה לא קדוש. זה ההיפך. זה בגלל שהם היו קדושים שהם נשרפו. אז לכן אנחנו צריכים לקחת את המחנות האלה, למרות שהם חטאו על עצמם, נכון? במילים אחרות, הם לא חטאו של הקהל, הם חטאו של האדם שלהם, הם חטאים אישיים. אבל ה' אומר שהמחנות האלה עדיין חלק מהמשכן, הם עדיין כשרים.

יצירת זיכרון על המזבח

אז לכן אנחנו צריכים לקחת את זה, אנחנו צריכים לעשות מזה כיסוי, סימן, סוג של רקועי פחים, אתה מכסה את זה, אתה דופק את זה עד שזה דק וזה הופך לכיסוי, כיסוי יפה למזבח. המזבח לא היה מכוסה עד אז כל כך יפה, כנראה, או שהם פשוט הוסיפו לכיסוי. זה לא אומר ממה המחנות האלה היו עשויות, האם הם היו זהב, כנראה נחושת, כי המזבח היה מכוסה בנחושת.

וזה בגלל שהם הביאו את זה לה' והם נעשו קדושים. ואז, אבל העיקר הוא, זה יהיה אות לבני ישראל. אז מלבד העובדה שזה מחתה, זה יכול פשוט להיות משמש באיזשהו אופן. זה הושם במיוחד על המזבח, המזבח הוא במקום ציבורי, המזבח הוא משהו שכולם יכולים לראות, זה לא בפנים שאף אחד לא יכול לראות, זה דבר חיצוני. וכל פעם שמישהו הולך למזבח, אתה תראה, זה מוזר, הכיסי הזה של המזבח, הציפוי הזה על המזבח, הוא חלק מהאות, זה אומר, תראה מה קורה לאנשים שמנסים לקחת את הכהונה מלוי, מאהרן ומבניו.

אז במילים אחרות, זה לא רק איזה דבר מוזר שבו זה נעשה קדוש, ולכן זה חייב להיות חלק, אלא זה כמו לקח כזה, וזה משהו שאנחנו רואים בכל הסיפורים האלה, יש כמעט תמיד משהו שנשאר להיות אות, אפילו הסיפור עצמו הוא אות, אבל העובדה שזה נשאר היא אות להראות לנו את המסר, את הלקח של הסיפור הזה.

והוא עשה את זה, אז זה היה הציווי, ואלעזר עושה את זה, הוא עושה את זה, וזה הופך לזיכרון, וכאן בפעולה, וכשזה נעשה, הפסוק מסביר את זה טוב יותר, זה הופך לזיכרון לבני ישראל, סימן דרך, חתיכת זיכרון, כדי שזר, מישוה שהוא לא מבני אהרן לא יקח את זה, והוא לא יהיה כמו קרח ואנשיו, והוא עשה את זה כמו שה' אמר למשה לעשות.

עכשיו, זה הסוף, הנה הסוף של החלק הזה של הסיפור, ככה אני חותך את זה, וזה איפה שהפרק היה צריך להיות.

תלונת העם למחרת

עכשיו, כנראה שזה לא היה מספיק, אז ברור שמה שניצח את המאבק הזה, קרח נהרג, היו 250 אנשים שנהרגו, אבל נראה שהעם עדיין חשב שיש להם טעונו טוב, אנשים עדיין חשבו שיש להם נקודה, אז העובדה שהם מתו לא הייתה מספיקה.

הריגה אינה הוכחה מספקת

אז כאן אנחנו רואים משהו חשוב מאוד, להרוג אנשים זה לא הוכחה מספקת שאתה צודק, אתה צריך גם להראות שאתה צודק, אתה צריך לפחות להביא סימן טוב יותר, כמובן אפילו הם נהרגו בנס כמו שמה אמר, כל זה עדיין לא מספיק, כנראה משהו, הוא יכול לעשות ניסים, הוא יכול לגרום לניסים לקרות גם, זה לא מוכיח הרבה, אז אנחנו צריכים להראות משהו יותר.

אז יש לנו את התלונה, אז זה כמו שלב נוסף של הסיפור, באמת סיפור אחר, זה כמו הרבה סיפורים שאתה פשוט מתחיל עם תלונה, הסיפורים יכול להתחיל כאן, אבל כמובן זה מתלונן על מה שקרה לפני, על הסיפור של קרח. העדה שוב, האנשים מתלוננים על משהו, למחרת על משהו והם אומרים, אתם המתם את עם ה', זכרו, זה היה הטעונו של קרח, אנחנו ה', ועכשיו אתם הרגתם אותם, אתם הרגתם כמה מאיתנו, רק בגלל שרצינו להיות קדושים, רק בגלל שרצינו להיות כהנים, זה נראה לא הוגן, נראה שהם לא הוכיחו את הנקודה שלהם עדיין.

כעס ה' והאיוב בהשמדה

ועכשיו שוב, ה' מאוד כועס, אז זה בדיוק כמו בכל תלונה, ה' כועס, כולם מתאספים יחד על משהו, הם באים לאהל מועד ושוב, הענן שם, הענן כיסה את אהל מועד, כבוד ה' שם, משה ואהרן נכנסים לאהל מועד וה' מדבר אל משה את אותו הדבר שהוא דיבר לפני, הרומז, הבדלו מתוך זאת, ואז אני אשמיד את כולם.

ומה עשו משה ואהרן? אותו הדבר שהם עושים כל הזמן, הם נופלים על פניהם, זה לא אומר שמה עושה משהו, וכאן יש דבר חדש, סיפור מאוד מעניין, במקום שמה יבוא ויגיד, הוא לא יכול היה לומר את זה, כי זה כל

כי מטה זה מקל, ומטה זה גם התמונה, הדימוי, נכון, שמשמשים בו, דימוי שמשמשים בו כדי לייצג שבט, נכון, שבט הוא ממש גם מקל, או מטה לפעמים אומר משהו כמו מה שאנחנו קוראים שבט, שבט, זה נקרא שבט, כי השבט מובל על ידי משהו עם מקל, משהו כזה.

אז עכשיו הם לוקחים את המקל הזה, שהוא כמו ממש סמלי של השבט, שים את השם של כל אדם על המקל שלו, אהרן על המקל שלו, או המקל שמייצג את לוי, ואתה תשים את כל המקלות האלה באהל מועד, ועכשיו זה יהיה דרך חדשה להראות מי נבחר, מי שנבחר, המקל שלו יפרח, אז מקל כמובן עשוי מעץ, זה דבר מלאכותי, זה משמש רק כמקל, אבל אם זה עשוי מעץ, אז זה יכול להיות, זה יכול לנבוט, משהו יכול לצמוח עליו.

סימן טוב יותר: חיים במקום מוות

אז ה' הולך להראות, בנס, אבל באיזשהו אופן, שהמקל של אהרן יש לו ניבוט, זה נובט, זה גדל, זה חי, וזה יראה שאהרן נבחר, ואני אשקוט, אני אשקוט מעלי את תלונות העם, אז זה מאוד יפה, אני חושב שזו נקודה מאוד פשוטה, להרוג אנשים זה לא סימן טוב מאוד, אבל אם אתה יכול לגרום לפרחים לצמוח יותר מאנשים אחרים, זה סוג של סימן טוב יותר.

נס המטה הפרח

וזה מה שהם עושים, משה מדבר אל העם, כל אחד נותן לו מטה, הוא שם את מטה אהרן ביחד, הוא שם את הכל באהל מועד, והוא משאיר את זה שם בלילה, אז בבוקר, משה בא לאהל העדות, שוב אהל העדות, אהל מועד, משנים שמות, וכאן אנחנו רואים, כמובן, שמטה אהרן פרח, יש לו ציץ, יש לו עוד רמה של פרח, אולי כמו החלקים המחוודים שיוצאים, השקדים, וכמה שקדים, זה בעצם יש פרי, זה מתחיל לצמוח, שקדים זה משהו שצומח מהר, אז זה סוג של תמונה.

ומשה מוציא את זה, והוא מראה להם, תראו, זה זה שבט, ועכשיו זה הופך גם לזיכרון, בדיוק כמו שהיה לנו—

המטה נשמר כזיכרון נצחי

המטה גם מוחזר ונעשה זיכרון לעולם, הסימן היפה יותר. שמטה אהרן פרח וזה מה שאלוהים אומר למשה להחזיר את המטה וכל האחרים הם החזירו. אבל האהרן שפרח בנס, תחזיר לפני העדות, יהיה למשמרת למשהו שנשמר. זה הולך להישמר. זה הולך להישמר. זה הולך להישאר שם כדי שהם לא יתלוננו על זה.

במילים אחרות, זה אלוהים עוזר להם לא להיות להם תלונות. אם הם ימותו, אז הם ילכו למשכן והם ימותו. כפי שאנחנו רואים כל הזמן, אתה יכול למות מלהתקרב למשכן כשאתה לא מורשה. אז זה יהיה סימן להראות להם שהאהרן נבחר והם לא צריכים לעשות שום דבר. משה, זה מה שאלוהים אומר וזה מה שקורה.

הערה על חלוקת הפרקים

עכשיו, הסיפור ממשיך ברמה שלישית והפרק כאן נחתך בעצם במקום הלא נכון כאן. אני לא הולך לעקוב אחריהם. נתחיל את הפסוק הראשון, הפסוק האחרון, או הפסוקים האחרונים של הפרק הזה. נעשה מחר בפרק הבא כי זה באמת השאלה, אני חושב, שעונה. יש שאלה ותשובה שם.

העדה, שוב, לפחות כל הנציגים, אין באמת משהו שאומר, וכמובן, כמו שהסברנו אתמול, זה עדיין משה יכול היה לטעון שקרח הסית את הכל, אבל נראה שזה לא עזר, העובדה שקרח הושמד, קרח הפסיד מאוד ברור, לא עזרה ששאר האנשים, או כמה משאר האנשים עדיין היו בצד שלו, עדיין התלוננו על, לא רק בצד שלו, הם התלוננו על מה שמשה עשה לו.

אהרן עוצר את המגפה עם קטורת

אז לכן, הם צריכים לעשות הרבה יותר, הם צריכים, ה' עדיין מאוד כועס, והוא רוצה להשמיד את כולם, ועכשיו משה לא יכול להתפלל, אין לו טיעון שנשאר, אבל יש לו דרך, יש לו דרך, זה מאוד מעניין, כמובן, אותה קטורת שהרגה את 250 האנשים הולכת להציל את שאר האנשים, אז משהו מאוד מוזר קורה כאן.

הציווי להביא קטורת

אבל משה אומר לאהרן, יש לי פתרון, קח את המחטה, שים אש מהמזבח, אז מאוד חשוב, זו לא אש זרה, אש מהמזבח, ולך אל העם וכפר עליהם, אז כנראה קטורת היא משהו שמכפר על חטא, מכפר על מגפה, אולי יש לה תכונות רפואיות באיזשהו אופן, כמה אנשים אולי יגידו את זה, אבל בכל מקרה, זה משהו שיכול לפתור את הבעיה הזו, יש נגף, זה התחיל מגפה, מגפה התחילה, לך שים קטורת שם, זה יעצור את זה.

עומד בין המתים והחיים

וזה מה שאהרן עשה, הוא רץ, מיד, לתוך העדה, לתוך האנשים המתאספים, והוא רואה שזה נכון, הנגף התחיל, המגפה התחילה, הוא שם קטורת, הוא עומד בין המתים והחיים, במילים אחרות, עד איפה שאהרן הגיע, אנשים מתו, ומהקטורת והלאה, אולי ממש, כמו שהוא עמד, ויש כמו מגפה שמתפשטת, כמו בצורה מדבקת, נכון, אז זה מתפשט, זה הורג אחד, הבא, ואז איפה שאהרן עומד, הוא עשה כמו מחיצה עם הקטורת שלו, וזה איפה שהמגפה נעצרה, והמגפה נעצרה.

ויש לנו בסוף המשפט שאומר כמה אנשים נהרגו במגפה, 14,700 אנשים נהרגו בנגף, מלבד קרח ו-250 האנשים שנהרגו, ואהרן חוזר אל משה וסוג של מדווח על הנגף, וזה סוג של הנגף נעצר.

אז זה סוף הסיפור השני הזה, היה נגף, והוא נפתר על ידי הקטורת, אותה קטורת שהרגה את כולם, כשאהרן עשה את זה, זה באמת כנראה ההיגיון הפשוט, כשאהרן עשה את זה, זה היה בדרך הנכונה, ולכן לא היה משהו שהרג משהו.

מבחן המטות

אבל עכשיו שוב, זה לא מספיק להראות, לאנשים עדיין יש טיעון, עדיין יש להם איזושהי בעיה, אז ה' מנסה לעשות משהו להראות איזה, שאהרן הוא זה שנבחר, כנראה שהם לא, העובדה שהוא יכול להרוג את האנשים שלו שנגד, שמאטגרים אותו, זה לא מספיק, אז הוא אומר משהו אחר, הוא אומר משהו חדש.

הציווי להביא את המטות

הוא אומר את זה, ה' מדבר אל משה, והוא אומר להם, אמור לכל אחד מהשבטים, כל מנהיג של, או כל שבט, 12 מהם, לקחת מקל, מטה, זה מעניין